

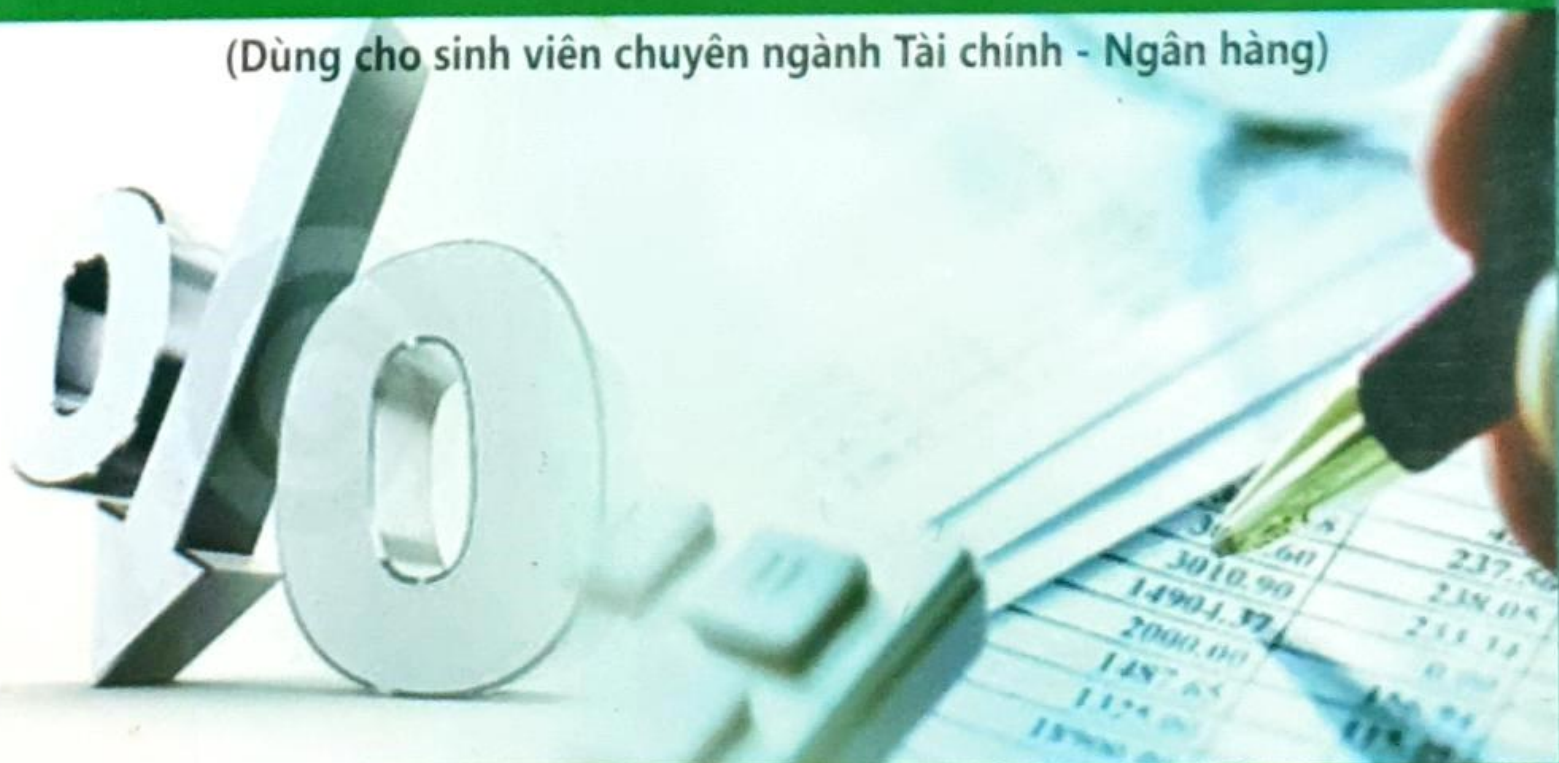

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

Giáo trình

TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP

(Dùng cho sinh viên chuyên ngành Tài chính - Ngân hàng)

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI
ThS. Nguyễn Minh Phương - ThS. Nguyễn Thị Hải Yến (Đồng chủ biên)

LỜI NÓI ĐẦU

Tài chính doanh nghiệp là một môn học bắt buộc trong chương trình đào tạo sinh viên khối ngành kinh tế và là môn học chuyên ngành của sinh viên ngành Tài chính - Ngân hàng. Giáo trình Tài chính doanh nghiệp (dùng cho sinh viên chuyên ngành) được biên soạn không những đáp ứng kịp thời nhu cầu công tác đào tạo của Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội mà còn có thể được sử dụng để đọc trong học tập, nghiên cứu và thực tiễn.

Giáo trình Tài chính doanh nghiệp do ThS. Nguyễn Minh Phương và ThS. Nguyễn Thị Hải Yến đồng biên soạn giáo trình này gồm có:

Giáo trình TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP

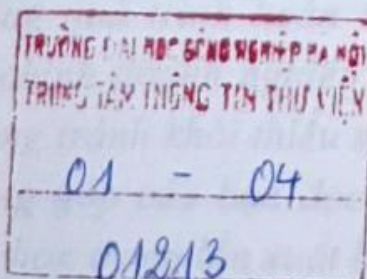
(Dùng cho sinh viên chuyên ngành Tài chính - Ngân hàng)

ThS. Trần Thị Lan Anh

ThS. Trần Thị Hoa

Giáo trình được biên soạn trong điều kiện hành lang pháp lý về quản lý tài chính đang trong quá trình hoàn thiện, có nhiều thay đổi trong hệ thống quản lý tài chính doanh nghiệp. Tập thể tác giả mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp để giáo trình được sửa chữa, bổ sung và hoàn thiện hơn.

Tác giả trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc!

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ
HÀ NỘI - 2015

LỜI NÓI ĐẦU

Tài chính doanh nghiệp là một môn học bắt buộc trong chương trình đào tạo sinh viên khối ngành kinh tế và là môn học chuyên ngành của sinh viên ngành Tài chính - Ngân hàng. Giáo trình **Tài chính doanh nghiệp** (dùng cho sinh viên chuyên ngành) được biên soạn không những đáp ứng kịp thời nhu cầu công tác đào tạo của Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội mà còn là tài liệu tham khảo của bạn đọc trong học tập, nghiên cứu và thực tiễn quản lý tại các doanh nghiệp.

Giáo trình **Tài chính doanh nghiệp** do Th.s Nguyễn Minh Phương và Th.s Nguyễn Thị Hải Yến đồng chủ biên, tham gia biên soạn giáo trình này gồm có:

Th.s. Nguyễn Thị Hồng Nhung

Th.s. Nguyễn Phương Anh

Th.s. Nguyễn Thị Ngân

Th.s. Trần Thị Lan Anh

Th.s. Trần Thị Hoa

Giáo trình được biên soạn trong điều kiện hành lang pháp lý về quản lý tài chính đang trong quá trình hoàn thiện, có nhiều thay đổi trong hệ thống quản lý tài chính doanh nghiệp, hơn nữa giáo trình lần đầu được biên soạn nên không tránh khỏi thiếu sót. Tập thể tác giả mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp của bạn đọc để giáo trình được sửa chữa, bổ sung và hoàn thiện hơn trong lần xuất bản tiếp theo.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc!

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU

Chương 1. TỔNG QUAN VỀ TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP

1.1. Tài chính doanh nghiệp

1.1.1. Doanh nghiệp

1.1.2. Khái niệm tài chính doanh nghiệp

1.1.3. Môi trường hoạt động của doanh nghiệp

1.1.4. Cơ sở của tài chính doanh nghiệp

1.1.5. Vai trò của tài chính doanh nghiệp

1.2. Quản trị tài chính doanh nghiệp

1.2.1. Mục tiêu quản trị tài chính doanh nghiệp

1.2.2. Nội dung quản trị tài chính doanh nghiệp

1.2.3. Nguyên tắc quản trị tài chính doanh nghiệp

1.2.4. Những nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến công tác quản trị tài chính doanh nghiệp

1.3. Những nguyên tắc tổ chức tài chính doanh nghiệp

CÂU HỎI ÔN TẬP

Chương 2. CHI PHÍ, DOANH THU VÀ LỢI NHUẬN CỦA DOANH NGHIỆP

2.1. Chi phí của doanh nghiệp

2.1.1. Khái niệm chi phí

2.1.2. Phân loại chi phí sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp

2.1.3. Quản lý chi phí

2.1.4. Giá thành sản phẩm

2.2. Doanh thu của doanh nghiệp

2.2.1. Khái niệm doanh thu

2.2.2. Nội dung doanh thu của doanh nghiệp

2.2.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến doanh thu

2.2.4. Lập kế hoạch doanh thu	50
2.3. Các loại thuế chủ yếu đối với doanh nghiệp	51
2.3.1. Thuế giá trị gia tăng	52
2.3.2. Thuế tiêu thụ đặc biệt	53
2.3.3. Thuế xuất - nhập khẩu	53
2.3.4. Thuế thu nhập doanh nghiệp	54
2.4. Lợi nhuận của doanh nghiệp	55
2.4.1. Nội dung của lợi nhuận	55
2.4.2. Tỷ suất lợi nhuận	57
2.4.3. Một số biện pháp nhằm gia tăng lợi nhuận của doanh nghiệp	58
2.4.4. Điểm hòa vốn	59
2.4.5. Phân phối và sử dụng lợi nhuận	60
CÂU HỎI ÔN TẬP	64
BÀI TẬP CHƯƠNG	65
Chương 3. QUẢN LÝ VỐN LƯU ĐỘNG CỦA DOANH NGHIỆP	70
3.1. Vốn lưu động	70
3.1.1. Khái niệm	70
3.1.2. Đặc điểm	71
3.1.3. Phân loại vốn lưu động	72
3.2. Các chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng vốn lưu động	74
3.2.1. Tốc độ luân chuyển vốn lưu động	74
3.2.2. Mức tiết kiệm VLĐ do tăng tốc độ luân chuyển vốn lưu động	76
3.2.3. Hàm lượng vốn lưu động (Mức đảm nhận VLĐ)	78
3.2.4. Tỷ suất lợi nhuận vốn lưu động	78
3.3. Nhu cầu vốn lưu động	78
3.3.1. Khái niệm	78
3.3.2. Mục đích của việc xác định nhu cầu vốn lưu động	78
3.3.3. Phương pháp xác định nhu cầu vốn lưu động	79
3.4. Quản trị vốn lưu động	88
3.4.1. Quản trị vốn bằng tiền	88
3.4.2. Quản trị khoản phải thu	103

3.4.3. Quản trị hàng tồn kho	112
CÂU HỎI ÔN TẬP	119
BÀI TẬP CHƯƠNG	119
Chương 4. QUẢN LÝ VỐN CỐ ĐỊNH CỦA DOANH NGHIỆP	124
4.1. Vốn cố định của doanh nghiệp	124
4.1.1. Khái niệm vốn cố định	124
4.1.2. Đặc điểm luân chuyển vốn cố định	124
4.2. Tài sản cố định của doanh nghiệp	125
4.2.1. Khái niệm	125
4.2.2. Phân loại TSCĐ trong doanh nghiệp	125
4.2.3. Nguyên tắc quản lý tài sản cố định	130
4.2.4. Khấu hao tài sản cố định	136
4.2.5. Phương pháp khấu hao TSCĐ hữu hình	141
4.2.6. Kế hoạch khấu hao TSCĐ	151
4.3. Các chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng vốn cố định	153
CÂU HỎI ÔN TẬP	156
BÀI TẬP CHƯƠNG	157
Chương 5. NGUỒN VỐN CỦA DOANH NGHIỆP	160
5.1. Tổng quan về nguồn vốn của doanh nghiệp	160
5.1.1. Phân loại theo nguồn hình thành	160
5.1.2. Phân loại theo thời gian huy động và sử dụng nguồn vốn	161
5.1.3. Phân loại theo phạm vi huy động vốn	162
5.2. Phương thức tổ chức nguồn vốn của doanh nghiệp	165
5.2.1. Mô hình thứ nhất	165
5.2.2. Mô hình thứ hai	166
5.2.3. Mô hình thứ ba	167
5.3. Kế hoạch nguồn vốn của doanh nghiệp	168
5.3.1. Các khoản đầu tư	168
5.3.2. Nguồn vốn đầu tư	169
5.4. Nguồn vốn ngắn hạn của doanh nghiệp	170
5.4.1. Các khoản phải trả cho người lao động và các khoản phải nộp	170

5.4.2. Tín dụng thương mại	171
5.4.3. Nguồn vốn vay mượn có đảm bảo và không có đảm bảo	172
5.5. Nguồn vốn dài hạn của doanh nghiệp	174
5.5.1. Nguồn vốn chủ sở hữu của doanh nghiệp	174
5.5.2. Nợ phải trả	182
5.5.3. Thuê tài chính	188
CÂU HỎI ÔN TẬP	191
Chương 6. CƠ CẤU VỐN VÀ CHI PHÍ SỬ DỤNG VỐN CỦA DOANH NGHIỆP	192
6.1. Cơ cấu nguồn vốn (Capital structure)	192
6.1.1. Khái niệm cơ cấu nguồn vốn	192
6.1.2. Cơ cấu nguồn vốn tối ưu (Optimal capital structure)	194
6.2. Chi phí sử dụng vốn	196
6.2.1. Khái niệm chi phí sử dụng vốn	196
6.2.2. Chi phí sử dụng các loại vốn	196
6.2.3. Chi phí sử dụng vốn bình quân và chi phí cận biên sử dụng vốn	210
6.3. Xác định cơ cấu nguồn vốn mục tiêu và hệ thống đòn bẩy trong doanh nghiệp	218
6.3.1. Xác định cơ cấu nguồn vốn mục tiêu	218
6.3.2. Hệ thống đòn bẩy trong doanh nghiệp	228
CÂU HỎI ÔN TẬP	246
BÀI TẬP CHƯƠNG	247
Chương 7. LỢI NHUẬN VÀ RỦI RO TRONG ĐẦU TƯ	250
7.1. Khái quát chung về lợi nhuận và rủi ro	250
7.1.1. Lợi nhuận và tỷ suất lợi nhuận	250
7.1.2. Rủi ro và đo lường rủi ro	252
7.2. Rủi ro danh mục đầu tư	258
7.2.1. Danh mục đầu tư	258
7.2.2. Tỷ suất sinh lời kỳ vọng của danh mục đầu tư	259
7.2.3. Độ lệch chuẩn của một danh mục đầu tư	259
7.2.4. Đa dạng hóa danh mục đầu tư	262

7.3. Quan hệ giữa rủi ro và tỷ suất sinh lời	263
CÂU HỎI ÔN TẬP	265
BÀI TẬP CHƯƠNG	266
Chương 8. ĐẦU TƯ DÀI HẠN CỦA DOANH NGHIỆP	268
8.1. Tổng quan về đầu tư dài hạn của doanh nghiệp	268
8.1.1. Khái niệm về đầu tư dài hạn	268
8.1.2. Các loại đầu tư dài hạn của doanh nghiệp	269
8.1.3. Các yếu tố chủ yếu ảnh hưởng đến quyết định đầu tư	271
8.1.4. Trình tự ra quyết định đầu tư dài hạn	273
8.2. Ước lượng dòng tiền của dự án	274
8.2.1. Khái niệm dòng tiền	247
8.2.2. Ước lượng dòng tiền vào của dự án	275
8.2.3. Các nguyên tắc cơ bản khi ước lượng dòng tiền của dự án	277
8.3. Đánh giá và lựa chọn dự án đầu tư dài hạn	278
8.3.1. Tiêu chuẩn đánh giá hiệu quả dự án đầu tư dài hạn	278
8.3.2. Các phương pháp chủ yếu đánh giá và lựa chọn dự án đầu tư	279
8.3.3. Một số trường hợp đặc biệt trong đánh giá và lựa chọn dự án đầu tư	293
CÂU HỎI ÔN TẬP	302
BÀI TẬP CHƯƠNG	303
Chương 9. VẤN ĐỀ TÀI CHÍNH TRONG VIỆC SÁP NHẬP, HỢP NHẤT VÀ PHÁ SẢN DOANH NGHIỆP	307
9.1. Sáp nhập và hợp nhất doanh nghiệp	307
9.1.1. Khái niệm sáp nhập, hợp nhất doanh nghiệp	307
9.1.2. Những lợi ích và hạn chế sau khi sáp nhập, hợp nhất doanh nghiệp	309
9.1.3. Tác động của việc sáp nhập, hợp nhất đến sự tăng trưởng của doanh nghiệp	312
9.2. Vấn đề tài chính trong việc thực hiện phá sản doanh nghiệp	314
9.2.1. Khái niệm về phá sản doanh nghiệp	314
9.2.2. Những giải pháp tài chính trong việc tổ chức lại doanh nghiệp	316
9.2.3. Vấn đề tài chính khi thực hiện phá sản doanh nghiệp	318

CÂU HỎI ÔN TẬP	321
Chương 10. DỰ BÁO VÀ HOẠCH ĐỊNH TÀI CHÍNH	322
10.1. Phân tích tình hình tài chính của doanh nghiệp	322
10.1.1. Phân tích khái quát tình hình tài chính của doanh nghiệp	322
10.1.2. Phân tích diễn biến nguồn vốn và sử dụng vốn	327
10.2. Dự báo nhu cầu vốn kinh doanh của doanh nghiệp	330
10.2.1. Phương pháp tỷ lệ phần trăm trên doanh thu	330
10.2.2. Phương pháp hồi quy	333
10.2.3. Dự báo nhu cầu vốn bằng các chỉ tiêu tài chính đặc trưng	335
10.2.4. Dự báo nhu cầu vốn bằng tiền	338
10.3. Kế hoạch tài chính của doanh nghiệp	342
CÂU HỎI ÔN TẬP	348
BÀI TẬP CHƯƠNG	349
PHỤ LỤC I	352
Tài liệu tham khảo	357